

СПОРТ

Вахар хаъдача Ёаъдала болхлошта хетаяь, футболга яхъ хилар Наъсаре

16

Газет арадувл 1923-ча шера майтсела бетга 1-ча дийнахъа денз

1973-ча шера «Сердало» газета «Сийлен хъарак» яха орден енна

№23 (12700)
Аътинга буттг,
26 ди, 2025 шу

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГІАЛГІАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

АМАЛ ДАР

Эскаре кагирхой накъабоахаш, кхетаче дІайихъар Магасе

5

ИЛМАН НОВКЪА

Технопарке йолаю «Дуне довзарал а дукхагІа» яха керда проект

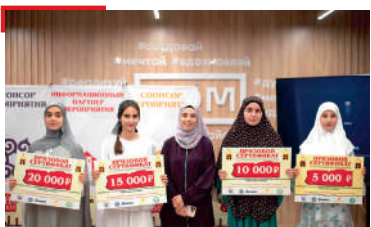
8

КУЛЬТУРА

Донбассерча культуран оагІонцарча къахъегамхошта лаърхІа гойтама болх дІабихъар

10

ДИН ГІУЛАКХАШ

ГІалгІай мехка хъакхайкабир, мехкарашта юкърча исламски викторине котбаьннараш

12

ВСЕРОССИЙСКОЕ ГОЛОСОВАНИЕ ПО
ВЫБОРУ ОБЪЕКТОВ ДЛЯ БЛАГОУСТРОЙСТВА
С 21 АПРЕЛЯ
ПО 12 ИЮНЯ 2025 ГОДА

МЕХКА ТОАБАЛАР

Тоае еза моттигаш хоржаш, дакъа лаъцар 62 эзар совгІа сага

15

@gserdalo

vk.com/gserdalo

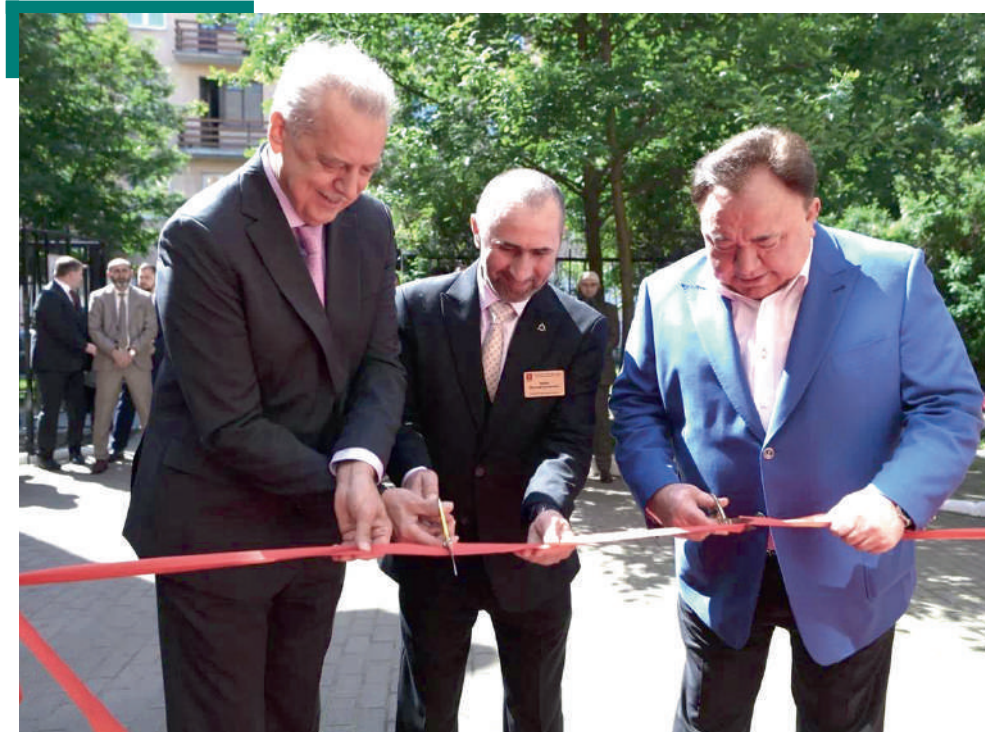
Дзен сердало

www.serdalo.ru

Боккхача чулоацама
хувцамашка кхачар
ГІалгІайче гаргагІорташ я йоккхача
экономически таронна

2

ЦхъоагІон НОВКЪА

ГІалгІайчен
полпредство
хъайийллар
Санкт-Петербурге

3

ГалгIайче лаьрхIа я, 4 шу даьлча, тIехьара тIа гIо доацача наькъ тIа яла

Аькхенаькъан Марем

Петербурге дIахьош хиннача халкъаш-та юкьерча кхетаче ГалгIайчен кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас аьлар: республика лерхIаш я диь шу даьлча цхьаккха юстарара гIо ца эшача боарам тIа яла.

Мехкадас яхачох, цу тайпара хьалаш хьакхолла йиш я инвестицей проекташ юкьеяхарах, йоал яккхара даькъ тIара болх тоабарах. ХIанз укх сахьате, Иаьдал болх беш да юридически а, иштта физически а нахагара хьачудоагIаш дар дукхагIа хилийта гIерташ. Цул совгIа, ГалгIай мехка лаьрхIад массехк гостиница, отелаш хьалье гаргарча шин шера, цо а таро лургья бюджете чудоагIаш дар лакхде.

ГалгIайчено кулг яздыр, Президента культуран дагара хилара ганзаца барт беш

Аькхенаькъан Марем

Петербурге дIахьош йолча экономически кхетаче, ГалгIай Республикан кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас, иштта Президентта культуран хьалий ганза керттерча кулгалхочо Карманов Романа кулг яздыр шоайла бувзам лелабе. Хоам бир ГалгIай Республикан Кулгалхочун, Паччахьалкхен зарбан болх лелабераша.

Белгалду, каьхаташа хьаелл керда таронаш; культура, искусство, таханара хьалаш хьакхоллар республике дегIадоаладара.

Цхьана болх дIахьош, оагIонаша лерхI эхьэздеда, патриотически мах бараш хьалхадах, иштта новкъостал де тайп-тайпара кхоллама проекташ дIаьхьа.

Боккхача чулоацама хувцамашка кхачар

ГалгIайче гаргагIорташ я йоккхача экономически таронна

Аькхенаькъан Марем

ГалгIайче дика гаргагIорташ я йоккхача экономически таронна, цо из цIаькха а чIоагIдир, Петербургски халкъашта юкьера кхетаче йолаш.

Абтинга бетта 18-ча денгара 21-ча денга кхаччалца, дIайихьар халкъашта юкьера экономически кхетаче, керттера дийца дош дар «Юкьара мах бараш - дукхача оагIоний дунен тIа дегIаахар». Дика дакъа лаьцар кхетаче ГалгIайчен викалаша, шоашта кертте мехка кулгалхо Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьла волаш.

Республика юкьейоалаш йоагIа ерригроссийски, халкъашта юкьерча кхетаченашта, цо хьаел йоккхача экономически тароний наIараш. Цу тайпарча кхетаченашка дакъа лоацаш хиларо мехка дика пайда бу: цар гIулакхера бувзамаш вIашкаоз, инвестицеш юкьейоах; мехкашца, моттигашца шоайла балха говзал екь.

ГалгIайчено ший толамаш гойтарал совгIа, экономически дегIаахара керда таронаш хьаелл.

ПМЭФ ГалгIайчен викалаша дакъа лоацаш, кертте лаьцтар дар мехка инвестицей таронаш гойтар. Кхетаче дIахьош дийцар агропромышленни комплекса, энергетикан, туризма, лакхача технологей даькъ тIа пайда луш йола проекташ хиларах. Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас белгалдир, республика дика кьахьегаш хилар, бизнес дIаьхьара дика хьалаш хьакхолла хьожаш.

«Бизнеса лаьрхIа оаха юкьедоах из хьаллацара кердадараш: дIатакха аттагIа дола ахчан хьалаш Iалашду про-

мышленность дегIаяра Ганзага гIолла, хIама дIадоладеш волча сага йола йоал яккхара хьал гаьнадоаккх, инфраструктура юкьеяккхара субсидеш тел. Кьаьстта терко тIаюхийт, кхыча мехкашца кхачан продукци лоаттаеш, дIа-юха хувцамаш дара, уж я берий кхача, гIишлон материалаш», аьлар Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас «Интерфакс» ИА интервью луш.

ПМЭФ иштта керда бувзам лелабара дика майда хилар. Цу даькъ тIа мехко кулг яздыр Российски лорий университетаца цхьана, ГалгIайчен лорий организацешка лорашта лаьрхIа диплом хьаййцачул тIехьагIа долча дешара Центр хьакхоллара. Лорий таро хургья республике деша а шоаш лелабеча балха даькъа яьча программах балха говзал лакхье а.

Цул совгIа, республико барт бир А.Ф. Можайске цIерагIча Тема-космически академеца, кагирхошта Даьхенцара безам совбоаккхаш бола кхетам балара болх цхьана дIабахьара;

иштта культуран оагIон ганза Президентаца.

ПМЭФ - из экономически таронаш хинна Iац, из я ГалгIайчен дика цIи халкъашта юкье дIайоаржаяра йола таро.

Республикан Кулгалхочо дийцар ше доал деча моттига карагIдоалар. Журналисташца кьамаьл деш, цо белгалдир тайп-тайпарча доакьошка де карагIдаьнна: туризма, вахара доакьошка, промышленносте. Мехка инвестораш юкьабахара болх дIахо дIахьош ба, цунна керттера терко а лоаттаю, из кьаьстта белгалду Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас.

Из кхетаче дIаьхьарах, 50 совгIа мохк вIашагIкхийтар, цу юкье Белорусси, Китай, Инди, ОАЭ, Саудовски Арави, Паччахьалкхе Бахрейн. Кьаьстта цу-духьа ГалгIайченна лоархIаме да, цу тайпарча моттигашка ше гойтар. Цо таро лу, болаш бола бувзам чIоагIбарал совгIа, керда наькъаш лаха российски, кхыча мехкашкарча балха новкъосташца. Цу тайпара бувза-

маш эшаш да дукхача тороний дунен тIа, кьаьстта экономически регион дегIаяра.

Кхы кIезигагIа доацаш лоархIаме да культуран даькъ тIара хьал а. ГалгIай мохк культуран тIехьале йолаш ба, из гуш хиларо цу моттига дика таро лу. Из наькьайоал туристически даькъ тIа.

ГалгIайче Петербургерча халкъашта юкьерча экономически кхетаче дакъа лоацаш хилар лоархIаме да экономически хьал тоадара. Республико гойт ше кийча хилар керда проекташ кхоачашье. Цо таро лу республиканна дика дегIааха, иштта чIоагIю халкъашта юкьерча даькъ тIара кийле.

«Со тешаш ва, ГалгIайчено, йоккхача Россее дакъа ше хиларах тарра, инвестицеш юкьеяхара, балха моттигаш хьакхоллара, лоархIамергIа йола проекташ кхоачашьгара эша таронаш лелаергья аьнна», белгалдаьккхар Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас.

Республикера экспорта хьал дикка тоалуш долга белгалдир Мехкадас

Аькхенаькъан Марем

Мехкара цхьацца хIама ара-хьа дIакхяхьара болх тIехьарча хана дикка айлуш латтилга белгалдир мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас Петербурге дIайихьача кьамашта юкьерча экономически кхетаче.

Мехка кулгалхочо теркалде-чох, вай мехкарча моттигаша шоаш арахеца хIама тахан лоаттаду Юхерча Малхбоале, Юкьерча Азе, СНГ. «РИАК» яхача завод ший кIалах яь хIамаш Турце, Эрмалой мехка дIакхухийт, Саудовски Араве ший кхоачам лоттабе кийчо еш я «Южни» яха коа тIарча оалхазарий моттиг. Вай мехка арахецача хIаманца

безам болаш ба Египте, Катаре, ОАЭ. ТIехьа тIаюагIача хана Китайца, Индеца цу мугIарера бувзам хотта, чIоагIбе лерхIаш ба мохк.

«Мехка йоаржаеш йолча беркатеча кьамаан проектх а дийцар. ТIехьарча пхе шера кьамаан проекташка, юртара моттигаш тоаярах йолча, иштта кхыйолча паччахьалкхен программашка гIолла хьалгьаьй республике 50 берий беш, 48 ишкол, иштта 7,4 эзар совгIа болх бе моттигаш Iалашгьаьй», - белгалдир вай Мехкадас, журналисташца даьча кьамаьлага гIолла ший интернета оагIонашка.

Мехка кулгалхочо дийцар 2030-гIа шу отталца кхоачашде дезаш мехка хьалхашка латтача декхарех, цу юкье да 100 км

керда никь биллар, юртбоахама моттигашта тIадолха наькъаш меттаоттадар, Илдарха-ГIалий тIара нувхаш дIакхувсах хинна моттиг дIаяккхар.

«Массайола оагIонаш теркалийча, хIара денна хIама тоалуш, кьахьегаш, ший никь дIахьучарех ба мохк», - белгалдир Мехкадас.

ГалгIайчен кулгалхочо «Интерфакс» оалача ИА интервью елар

Аькхенаькъан Марем

Петербурге дIахьош хинна халкъашта юкьерча экономически кхетаче йолаш, ГалгIайчен Кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас интервью елар «Интерфакс» яхача хоамий агенствонна, цо хоадам боллаш дийцар тахан ГалгIайченна карагIдоалачарех.

Мехкадас белгалдир, ГалгIай мехко тIехьарча хана дика толамаш даьха хилар тайп-тайпарча доакьошка, цу юкье агропромышленни комплекс, туризм, промышленность, IT-сектор йолаш.

«2025-ча шера тхо хьежаш да инвестицей хьал дегIадарга, къаьстта юртбоахаме, дохкара-эцара даькъе.

Масала, «Шолже» яха теплицаш лелаю, «Южный» яха коа тIара оалхазараш кхеду моттигаш толамаш гойташ я», - аьлар Мехкадас.

Цул совгIа, юкье-доалаш латт бизнес хьаллацара дола хьалаш, промышленность дегIакхувлара Ганзага Голла цхьацца оаттонца дувзаденна декхара ахча далар, йоал яккхара йола ха тIехьаяккхар бизнес дIайолаярца, инфраструктура Iалашьара субсидеш даларца.

Мехка Кулгалхочо белгалдир, иштта лоархIаме хилар импорта даькъ тIа дIа-юха хувцамаш дара проекташ. Карарча хана дика кхоачашьеш я 17 проект, юкьара мах 17 млрд сом совгIа болаш.

Теркам боацаш дисанзар, ГалгIайчен туристически хьал дегIаухаш хилар а. Тахан туристаш ахар сиха дегIадоагIаш латт – духхьал тIехьарча цхьан шера из гIулакх дегIаденад 16,5%.

ГалгIайчен полпредство хьайийллар Санкт-Петербурге

Аькхенаькъан Марем

ГалгIайчен полпредствон фусам хьаеллаш, кхетаче дIайихьар Санкт-Петербурге. «Из лоархIаме гIулакх вай республиканна, Россе гIибухен оагIонцарча столицанна юкьера бувзам чIоагIбеш хургда.

Белгалде деза, таханарча дийнахьа укхаса 7000 совгIа ГалгIай бахилга», - аьлар вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас. ГалгIайчен, Санкт-Петербурга юкьерча бувзамий исторен 100 шу совгIа ха я. 1916-ча шера Ломан дошлой дивизе турпал-

хой Петроград лораш лаьттаб, хIаьта XX-ча бIаьшаре дукха гIалгIай деша ухаш моттиг хинний цох.

Вай къаман эггара хьалхара лор Тутайнаькъан Асият яьгIай цига деша, цига декхара ш кхоачашдеш хиннав Ленинград лораш вахар хаьда вай эггара хьалхара лётчик Иоахарганаькъан Рашид-Бек. Ленинградера моастагIа вохавеш 13 вай къаман бIуха лаьт-тав. Кагирхой керда наькъаш хьаделлара тIехьа, уж хьаллоацаш къамаьл дир Мехкадас. «Со массахана кийча ва царцарча къамаьла, цхьацца хIама довза, Iомаде гIерташ болча

вай кагирхой оагIув хьаллаца», - белгалдир республикан кулгалхочо.

Полпред волча, из проект чакхйоаккхаш къахьийгача Овшанаькъан Муслима док-

кха баркал аьлар Мехкадас. ГалгIайчен кулгалхочо теркалдир, керда фусам мехкашта юкьера барт чIоагIбеш, дуккхача хIаман аьттув луш хургхилар.

Санкт-Петербурге бахаш болча вай къаман нахаца, кхетаче дIайихьар Мехкадас

Аькхенаькъан Марем

Россе культуран оагIонцарча столице Санкт-Петербурге ваха волаш, цига бахаш болча ГалгIашца кхетаче дIайихьар вай Мехкадас.

ВIашагIкхетаре дийцар республикан хIама тоадарца дувзаденнарах, культуран оагIонцарча моттигах, регионашта юкьера бувзам чIоагIбарах, мехкахой оагIув хьаллацарах. Вахара-экономически оагIонцарча моттигерча толамех дийцар Мехкадас.

«Тахан Петербурге вай къаман нах - шин оагIон юкьера бувзам ба», - белгалдир Мехкадас. Шахьаре Iеш болча вай къаман наьха хаттарашта жоп луш, тIехьарча шерашка вай-цига хиннача дикача хувцамех дийцар республикан кулгалхочо.

ТАСС журналисташца къамаъл деш хилар вай Мехкада

Абхенакъан Марем

Республике кхоа-чашдаъча доккхача гІулакхех дийцар вай мехкадас Келаматанакъан Махьмуд-Іаьлас ТАСС хоамий агенствон журналисташка.

Мехка кулгалхочо белгалдир, карарча хана инвестиционни тІорме чу 40 совгІа проект йолга. Царна юкье белгала я Іаьлий-Юртара кІалах еча хІамай промышленни технопарк, Іалама газ (СПГ), криогенни доагор доаккхаш йола Илдарха-ГІалий тІара завод.

Лакхарча моттиге латт мехка таърахъашцара экономика йоаржаяра болх, иштта Сбербанкгара «Ишкол 21». 500 совгІа ИТ говзанчаш кийчабъб цига тахан. Иштта геттара лоархІамедарех да, тІехъарча ялх шера мехка паччахъалкхен декхар 11,8 миллиарда тІара 2,5 миллиарда тІа ІотІадоагІаш лохдалар.

Мехкадас белгалдечох, хицара хъал меттадоаладеш боккха болх ба мехка тахан дІахъор. Юртара моттигаш тоаярах йолча программа гІолла Южне 5,6 км кхоачаш керда хий чудиллад. 2027-ча шерга, 70% болх федеральни программашка гІолла къахъегаш чакхбаккха лерхІ, ООО «ИнвестСтройПроект» яха хиш цІендеш йола завод йолайолийтаргъя мехка.

Доккха гІо деш, хам баъ варгвоаца болх дІахъош я тахан мехка «Сафмар» яха ганз. Мехкадас ма аллара, 2018-ча шера лоаман моттигашка 200 гІалах тоаяьй 120 гІала, иштта хъальъий ИТ-Академи.

«Республика тахан дикка къахъегаш, толамаш доахаш я. Тха керттера декхар - дуккхача шерашка пайдане, беркате хургдар доаржадар, хъакхоллар, къаман Іадаташ хъаллоацаш, кердадараш юкьекувлаш», - белгалдир вай Мехкадас.

ГІалгІайче вена хилар ГІирман Республикан Госкомнаца председатель

Коазой Мадина

Вай республике вера, балхца вувзавенна, ГІирман къамашта юкърча гІулакха йолча Паччахъалкхен комитетата Председатель Якубов Руслан, яхаш, дийцар ГІалгІай Республикан Миннаца зарбан болх лелабераша.

Кхетаче дІахъош, шин къаман гІулакхех болча кулгалхоча шоайла балха говзал дІаюха ийцар.

«Оаха чулоацам болаш къамаъл дир, цига дийцар къамашта юкърча бувзамех лаьца, цу балха даькъ тІа дикагІдар белгалдир.

Цул совгІа, Илеза Руслан

на боккхача безамца довзийтар ГІалгІай къаман Іадаташ, культура, цун сийлен мотти-

гаш. Иштта дакъа лаьцар дагалоаттама кхетаченашка, дукха ха йоацаш республике

дІайихъача», - аьлар къаман политикан министра Мизенаькъан Руслана.

Прокурорашта тІабаха хилар, вай мехкарча СВО доакъашхой дезалаш

Габгенакъан Мартина

Бахархой тІаийбеча дийнахъа; Магаса, Наьсарен прокурорашта тІабаха хилар вай мехкарча СВО бІухой дезалаш. Из хоам «Сердалога» бир «Давхен лорбой» яхача ганза болху йолча Джанхотанакъан Мадинас.

«БІухой цІагІарча наха гІо де гулбелар Магаса прокурор Шаденакъан Беслан, Наьсарен прокурор Чербазанакъан ИбрахІм, иштта ганза моттигерча филиала хъалха латта Оздой Муслим.

Бахархошта эггара къувлаш хиннарех дар лаьтташ далар-

ца, бІухошта доагІача ахчанца, дарба дарца, пенсеца, берий пособиеца дувзаденнараш; иштта керттерчарех дар де доацаш байна бІухой хъалахара гІулакх. Прокурорашца хиннача кхетаче, шоашта дага мел доаллар дувца аьттув хилар наьха», - йоах тхогарча хоам.

Оздой Муслима белгалдир, Іаьдала болхлошца массахана бувзаме болаш, из болх дІакххъаро дуккхадараш дикка аттачахъа доахилга. СВО доакъашхой бокъонаш лораяра тІехъа дІакххъаш лоархІаме болх ба из.

Донбассерча бахархошта яхъийта хІамаш гулйир Калининградерча гІалгІаша

Абхенакъан Марем

Донбассерча бахархошта яхъийта хІамаш гулйеш хилар Калининградерча бахаш бола вай къаман нах. Из хоам «Сердалога» бир ГІалгІайчен Постпредствон зарбан болх лелабераша.

Берий цІеношта лаьрхІа тайп-тайпара хІамаш, вахаре хІара денна эшараш, кхача, иштта кхъийола хІамаш а яр Донбассерча наха йохъийташ. Иштта цар оагІув хъаллоацаш, посылкаш кийчийр тІем тІа латгача, дарбанчешкарча вай бІухошта.

СВО доакъашхочун Хамхой Хасана тѐма никъ бовзийташ, баннер оттайир Эбарга-Юрта

Гаьгенаькъан Мартина

Тѐма операце юкъе вахара
никъ хаьдача Хамхой Ха-
сана хетаяь баннер оттай-
ир Эбарга-Юрта. Из хоам
«Сердалога» бир шахъ-
лорбой» яхача ганза болх-
лоша.

«Ганза моттигерча фили-
ала болхло йолча Тиймарза-
наькъан Луизас хьалхале ле-
лаеш, чакъбаькхар из болх.
Эшаш дола Хѐма гулдаь, бан-
нер оттаялехь юртарча адми-
нистрацеа къамаьл дир цо.
Эбарга-Юртарча ураме гуш
хилар, массехк ди далалехь,
бѐухочун тѐма никъ бовзий-
таш йола баннер, - йоах тхо-
гарча хоамо. 2023-ча шера
Къаман гварде эскара юкъе
дѐачувахар Хамхой Хасан.
Дѐаьхен моттиг лораеш латташ,
дѐадахаца шера саькура бетта
вахар хаьдар цун. Бѐухочун
дисад пхи бер, цѐен-нана.

Вахар хаьда бокъонаш лораяра болхло дагалаьцар мехка

Йовлой Ясмина

Дагалоаттама Денца дув-
задаь, шоай балха тѐа
вахар хаьдача Іаьдала
болхло дезалаш болча
баха хилар Наьсарерча ад-
министрацеа къахьегамхой.
Ерригача Россѐ дѐахьош,
турпалхой дагалоацаш
бола болам ба из. «Серда-
лога» из хоам бир цу мот-
тигера.

«Эггара хьалха Пѐаьзе-Коа
яхаш йола Угурчанаькъан Зей-
нап йолча бахар уж. Хала-
ча шерашка цѐен-да, ши воІ
дѐаваьнна йисар из миска, цул
тѐхьагѐа уж кхаьчар Іаьлий-
Юртарча Дѐейтанаькъан деза-
ле. 2004-ча шера ахкан хьал-
харча бетта 21-ча, 22-ча де-
ношка воІ кхелха бисар уж
нах», - йоах тхогарча хоамо.

Кхацах дизаа дола туска-
раш дѐаденна, цар дог тедеш
къамаьл дир къонгаш байна
бисарашка. Администраце
белгалдир, къаман моттиг ло-
раеш лѐтта денал дола къон-
гаш дагалацар, цар цѐераш
дийнѐяр да из, аьнна.

Эскаре кагирхой накъабоахаш, кхетаче дѐайихъар Магасе

Йовлой Ясмина

Эскаре амал де болхаш бола
вай кагирхой накъабоахаш,
кхетаче хилар Магасе. Из
хоам «Сердалога» бир шахъ-
ра администраце.

«Тахан шух хѐларане вахаре
лоархѐаме ди да. Эскаре амал
дар - из духхьал декхар кхоа-
чашдар хинна Іац, вахара йок-
кха ишкол я из моттиг.

Вай къаман сийдола
Іадаташ лорадеш, шоаш мича-

хъара хъадаьннад ховш; яхь,
сий, эздел лорадеш; чакхдов-
ла деза шо, къаман юхь хоза-
ча оагѐорахъа дѐагойташ», -
аьлар эскаре болхарашка ша-
хъара да волча Тиймарзанаь-
къан Мусас.

Боккхагѐчар хоза хъехам
баь кагирхой дог ураэтта бар,
боагѐлача боараме шоай ха
такха кийча болаш. Ерригача
шахъара лоархѐаме кхетаче яр,
Дѐаьхенна гѐулакх де болха ка-
гирхой накъабахар.

Республике дѐахьоргда «Дезала зарница» яха ерригача Россѐ ловзар

Гаьгенаькъан Мартина

«Дезала зарница» яха ерри-
гача Россѐ ловзар дѐахьоргда
вай мехка. Цу оагѐонцара хор-
жамий болх хъатѐабоагѐаца
бетта 10-ча дийнахъа соцарг-
ба. «Сердалога» из хоам бир
«Дѐаьхен лорбой» яхача ганза
моттигерча филиале.

«Кхаь оагѐонах латташ
хургда ловзар: хоржама - укх

бетта 20-ча - хъатѐабоагѐаца
бетта 10-ча деношка, кийчон -
11-ча денгара ахкан тѐхьарча
бетта 10-ча денга кхаччалца,
тѐхьардар - ахкан тѐхьарча
бетта 11- гѐа ди - гуйран хьал-
хара бутт, 2025-гѐа шу.

Шоллагѐча оагѐонца доакъ-
ашхой дакъа лаца деза кхол-
лама яхьашка, иштта Россѐ
тѐма исторецара бувзам гойта
беза. Вай мехкара даьх, наь-
нах, 12 шергара 16 шерга кхо-

ачаш долча шин берах лат-
таш бола дезал хоржаргба
ловзаре федеральни оагѐонца
вай мохк дикача оагѐорахъа
дѐагойтаргболаш», - йоах тхога
бенача хоамо.

Белгалдечох, яхьаш чакхйо-
алаш, тѐма оагѐонцара «Дѐа-
хен лорбой никъ» яха, СВО
ветеранаша хьалхале лела-
еш долча ловзаре шоай гов-
зал гойтаргья бераша. «Де-
зала зарница» яхача ловзар-

ца дувзаденнараш дийцар из
вѐашагѐделлараша дѐайихъаца
кхетаче.

Цу юкъе бар «Дѐаьхен лор-
бой» яхача ганза кулгалхой,
«Хьалхарчар болам» яхача
оагѐон доакъашхой, «Къона
эскархой», СВО ветераний
Союз, «Бѐухо» яха тѐма- спор-
тацарча кийчон викалаш, ка-
гирхой Дѐаьхенцара безам
чѐоагѐбарах бола оагѐув, СВО
ветераний Ассоциаци.

Галгйайчен ГАСо Магасе дйадихьар «герга истол»

Коазой Мадина

Балан Денна хета-
даь Галгйай Респу-
бликан Паччахьалкхен ар-
хива болхлоша Мага-
се дйадихьар «герга
истол», «Историче-
ски дагалоаттама мот-
тиг кьаман юхь гойта-
ча даькье» яхача темах,
яхаш, дийцар «Серда-
ло» газетага цигарча
зарбан болх лелабера-
ша.

«Кхетаче дйахьош, Магас
шахьара депутатий кхела
тайп-тайпарча доакьош
тйара говзанчаш кьамал
деш хилар. Галгйайчен
Паччахьалкхен архива болх
вйашагболлача, цох даьр
дувчача даькья кулгалхочо
Чиймарзанаькьан Тумара
ший кьамал хетадир
галгйай бйухошта, тйема
хана кьахьегаш хиннача
турпалхошта, Даьхе лора-
еча даькья лоацаш лаьттача.

«Цаг йолча Росс»
галгйай политически парте
даькья кулгалхочун декха-
раш кхоачашдеча Кхоартой
Ибрахима дийцар, Даьхен
истори лорадара даькь тйа
партийчаша деш долчош.

Магас-Шахьара депута-
тий кхела кулгалхочо Дар-
сиганаькьан Хаваж-Бахьа-
удина терко тйахийтар,
кхувш йоагйача тйехьенна
Даьхенцара безам чубесса
хилара», - йоах хоамо.

Кхетаче йистейоалаш,
гулбеннараша шоаш кийча
хилар гойтар паччахьалк-
хенна лоархйамедараш ло-
радарча бувзабенна болх
цъхана дйабакъа, тйехьа
тйаюагйача тйехьенна
лаьрхйа.

Тйема турпалхой, вахар хаьда бокьонаш лораяра болхлой дагалаьцар Магйалбике

Йовлой Ясмина

Сийлахь-боккха Даьймех-
ка тйом хьоабь 84 шу, 2004-
ча шерарча ахкан хьалхар-
ча бетта 21-ча, 22-ча денош-
ка йаьдала болхлой боабь

21 шу дизара хетаяь дагало-
аттама кхетаче дйайихьар
Магйалбике. Из хоам «Серда-
лога» бир мехка Минобра зар-
бан болх лелабераша. «Сийле»
яхача мемориальни доазон
тйа дйайихьар кхетаче.

Ишколашкарча кулгалхой
глончаша, Хьалхарчар болама
доакьашхоша кхыболча мех-
кахошча дагалаьцар, цу халача
ханашка бейнараш. Даьхе ло-
раеш лаьттарий цйераш йицье
бокьо йоацилга белгалдеш яр

из кхетаче.

Къаьстга йоккха терко е еза
цу оагйонца кагирхошта луча
кхетама, шоай кьаман сийдол-
ча кьонгий цйераш йовза еза
царна. Уж нах вай дегашка мас-
саза хила беза!

Бейнарий сий ду мехкарча СК викалаша

Йовлой Ясмина

Дагалоаттама денца дув-
задаь, Наьсарерча Мемо-
риальни комплексе хьа-
бийллача «Вахаре масса-

хана я турпалал гойта мот-
тиг» яхача видеогойтаме
даькья лоацаш хилар мех-
карча Тохкама комитета
болхлой.

Из хоам «Сердалога» бир
цу моттигера. Шоай декха-
раш кхоачашдеш, вахар хаь-
дача йаьдала болхлошта хе-
табаь бар гойтам. Турпалий
сурташ, вахара никь, царца

ювзаенна видеосюжеташ
йовза йиш яр цига.

Кьаман моттиг лора-
еш лаьттача вай яхь йолча
кьонгий цйераш даиман яха
езаш я дегашка.

Шолжерча йаьдало тйахьожам лоаттабу юкьарча кхачанна

Гаьгенаькьан Мартина

Шолжа-Шахьара йаьдало
тйахьожам лоаттабу юкьар-
ча кхачанна. Планах йоаца
рейдаш дйайолайир тахан
Гуйрийна, яхаш, дийцар «Сер-
дало» газетага мэре.

«Из болх дйабихьар тайп-

тайпарча моттигашка болх беш
бола бахархой латкьарах. Цу
тайпара, экономикан, финансай
отдела говзанчаша, йоал яккха-
ра йолча моттиго, Роспотреб-
надзора хьал а лоацаш, цъхацца
йолча моттигашка бахар. Кер-
тера терко тйаозаш хиннар дар
йоал йоаккхача дйаязьяь мотти-
гаш цахилар, дика хьалаш хи-

лийтара, санитарни боарам ло-
рабара йолча бокьонашта нийс-
са, цу юкье кьайлагла болх ле-
лабар а долаш дар», - аьлар
хоамо.

Рейдаш дйаьхьар
вйашагйделлараша гучадаьхар
кхоачамбоацараш, уж юстарда-
хара боаглаш болча викалаша
болх бергба.

«МаӀаний доазув» яхача кхетаче дакъа лоацаргда вай кагирхоша

Гаьгенаькъан Мартина

Солнечногорск яхача шахьаре дӀахьош йолча «МаӀаний доазув» яхача ерригача Россе кагирхой дешара кхетаче дакъа лоацаш ба вай мехкара кагирхой. Из хоам «Сердалога» бир кагирхой цӀханкхетарий цӀенна кулгал деча Ведажанаькъан Зоврбика.

«Сенех» яхача оагӀонца бувзам хоттара тӀехьа дехар чуденнараш 4000 эзар совгӀа саг ва. Гхи смена дӀаяхьа лерхӀаш ба из гӀулакх вӀашагӀделлараш. «Дезал»-кӀимарса беттара 7-11-гӀа денош, «Дикал» - цу беттацара 13-17-гӀа денош, «ХӀама хьакхоллар» - 19-23-гӀа денош, «ЦӀханкхетар» - 25-29-гӀа денош, «Декхарах кхоачашдар» - кӀимарса бетта 31-гӀа ди - маьцхали бетта 4-гӀа ди. Дешара кхаь блоке хургба мехкара хьинардараш. Доакъашхоша доашхаргда дезалашта гӀо дарца, паччахьалкхен декхаращца, российский паччахьалкхенца дувзаденнача кертердарий дешаш, - йоах тхогарча хоам.

Белгалде деза, Коталон 80 шу дизара хетаяьча кхетаче дакъа лаца ловраш 15 эзарнел тӀехьаьннилга.

ГӀалгӀайчен кагирхой хьех, «Юрта хьалхале лелаераш - 2025» яхача яхье дакъа лаца

Коазой Мадина

2025 шера маьтсела бутт чакхбоалаш, «Юрта хьалхале лелаераш-2025» яха ерригроссийски яхь дӀайолаелар, из вӀашагӀгеллай «Юртарча кагирхой Российски союз» яхача Россе кагирхой юкьарлон организаце (РССМ) «ВАРМСУ», иштта «ЦаӀ йолча Россе» ВПП Ассоциаце хьал а лоацаш.

ГӀалгӀай Республикан Герзащарча низий Министерствос беча хоамах, из яхь лаьрхӀа я юрташкар доазонаш дегӀадоаладара, иштта керда тӀехье кхейра, «Юрта лаьрхӀа болхлой» яхача программа чудоагӀаш, из дӀайолаяьй РССМ, Россе кагирхоша цхьана.

Яхье дакъа лоацаш хила йиш я 18 шергара 35 шерга

кхаччалца ха яьннараш, юрта бахараш е юртар доазонаш дегӀадоаладара даькъ тӀа болх беш бараш.

«Юрта хьалхале лелаераш» яха яхь кьона кулгалхой кхебара лаьрхӀа я - юрташка юкьара уйла тӀаэца ховш бола кулгалхой.

Проекто могаю дешара программа, цӀагӀа боллашехь хаттарашта жоп далар, чакхда-

лар шоайла гуш болча боараме дӀа а хьош. Котбаьнний таро хургья хьехамчий программаш йовза, иштта паччахьалкхен балхашка юмабала.

Яхье дакъа лаца дӀаязвар, кхыдараш - сайта тӀа лидерысела.рф (<https://xn--80ahdamre2bj3h.xn--plai/>), - аьлар тхога ГӀалгӀайчен дешара, Илман Министерстве.

Мехкара дешара моттигаш тоаеш латт

Аькхенаькъан Марем

Ялх ишкол, шиь берий беш тоаеш, болх дӀаболабаьб вай мехка. Тахан из лоархӀае болх дӀахьош латта моттигаш: Наьсаре, Илдарха-ГӀала, Эбарга-Юрт, Аршты, Долакха-Юрт, Яндаре.

Из болх чакхбакха аьнна «Кагирхойи бераши» яхача кьаман проекта гӀолла хьакьоастаьр 400 млн сом совгӀа рузкъа да. Ахкан тӀехьара бутт чакхбалалехь, чакхдаха лерхӀ деррига балхаш; хьехархоша, дешархоша керда дешара шу хозача, паргӀата йолча моттигашка дӀадоладергдолаш.

«Ишколашка, берий бешамашка бӀарча ди дӀахьу вай бераша, цунга хьежжа, лакхача боараме тоаяь латташ; паргӀата, дика хила еза уж моттигаш. Из геттара лоархӀае да!» - белгалдир вай мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-ГӀаьлас.

Дагалоаттама денна хетаяь кхетаче дӀайихьар, «Марем» яхача гимназе

Йовлой Ясмينا

Шахьара администраце вахара оагӀонцарча болхлоша «Марем» гимназе дӀайихьар дагалоаттама, дега Юткъам хиннача денна хетаяь кхетаче.

«Бовза вай турпалхой» яха викторина чулоацаш, программа кийчъяьр цига, тӀема ханаш ювцаш дола исторецара дувцараш, байташ ешаш; ха дӀайихьар бераша. Из хоам «Сердало» газетага бир цу мот-

тигера.

Шоай балхара декхарах кхоачашдеш латташ, вахар хаьда МВД болхлой дагалаьцар кхетаче, иштта дӀабихьар «Даьхе лораеш латтачунга яздаь каьхат» яха кхоллама болх. СВО доакъ-

ашхой оагӀув хьаллоацаш, каьхаташ яздир бераша.

Берий дегашка Даьхенцара безам чӀоагӀбу иштта йолча кхетаченаша, шоай мохк лархӀа, цун сий лораде юмаду.

«Илдарха-Гіала-Яндаре» яха никъ тоабержба мехка

Аьхенаькъан Марем

12 км кхоачаш бола «Илдарха-Гіала - Яндаре» яха никъ тоабержба мехка, ахкан тІехьарча бетта. Вахара моттигаш тоаярах йолча къаман проектага гІолла чакхбоакххаргба из болх.

Мехкадаь зарбан болх лелабераша белгалдечох, из никъ итт шу совгІа хьалха тоабьбар, хІаьта тахана цун хьал меттадоаладе дезача кхаьча дикка ха я. Шахьари юрти хотташ бола лоархІаме никъ ба из, иштта гаьна йоацаш уллача кхаь ишкола тІабодаш ба.

«Мехка эзараш бахархошта аттачаьхьа баьнна, кхераме боацаш хургба из никъ, тоабь баьлча», - белгалдир вай Мехкадас.

2026-ча шерарча бІаьстан хана тоабь хилийта лерхІ Минавтодоро бувцаш бола никъ.

Шолжерча Центральни майдан юхе керда никъ булларгба

Гаьгенаькъан Мартина

Шолжа-Шахьара Центральни майда йолча моттиге керда никъ булларгба, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага мэре.

«Болхлой тоаба никъ билла кийчо еш я, цига 10 сердал лу бІоагІа а оттабергба. Укхаза асфальт билла лаьрхІад 140 метр бІаьха. Цул тІехьагІа, дІа-юха лелара дика хьалаш хьаххоллаш, гІашлошта лаьрхІа наькъа такилг а дулларгда», - йоах хоамо.

Шахьара кулгалхочо Іумаранаькъан Аслана белгалдеча беса, культуран цІенна тІабода никъ 10 дийнахьа беррига а кердабаьккха хургба.

Технопарке йолаю «Дуне довзарал а дукхагІа» яха керда проект

Гаьгенаькъан Мартина

«Кванториум» яхача берий технопарке йоаржайир, «Дуне довзарал а дукхагІа» яха, къамашта юкьерча олимпиадашка дакъа лоацаш бола къона Илманхой, дешархой хьаллоацаш йола

проект. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Технопарка хьехархой биззача бетта «Кванториумера» вахар, дешарца дувзаденнараш мишта дІадолх гойташ экскурси дІахьош хилар. Федеральни оагІонца

толамаш даьха берий проекташ йовзийтар цар», - йоах тхога бенача хоамо. Кхетачен керттера декхар - къахьегаш хиларо саг мел гаьнавоаккх дІагойтар. Технопарка хьехархоша кагирхой тІахьийхар даиман къахьегаш, цхьацца хІама лохаш,

тохкаш хилара; тІаккха кхоачаргба толамга.

Дукха ха йоацаш тха газето яздаьдар, вай республика «Росси - аьттон мохк» яхача проекта юкьейхарах. Олимпиадашка котбаьннарий аьттув ба мехкарча тайптайпарча моттигашка баха.

Илдарха-Гіалий тІа «Хьалхарчар болама» РДДМ карагІдаьннарах дийцар

Гаьгенаькъан Мартина

«Хьалхарчар болам» яхача Еригроссийски берий, кагирхой болама болх лелабара йолча кхела доакъашхоша дийцар, Илдарха-Гіалий тІа кхетаче йолаш, шоаш даьхача толамех. Из хоам «Сердало» газетага бир мэре зарбан болх лелабеча МутаІаланаькъан Мадинас.

«Цу юкьа, юкьарлон болх-лоша из болх вІашагІболларал совгІа, шоаш а дика дакъа лаьцар доал дара даькъ тІа; мехка, халкъашта юкье дІахьош йолча кхетаченашка. Кхела доакъашхоша белгаийир «Хьалхарчар тІахьехар» яха спортинни проект, иштта тІемапатриотически ловзар «Зарница 2.0», «Хьалхарчар Даьхе» яха ловзар, Сийлахь-боккха тІом йистебаьнна 80 шу диза-

ра сийна бола болам дІабахьар. Иштта дийцар «Георгиевски зига» боламах, «Тхо - Россе дахархой» яхача паспорташ дІалуш йолча кхетаченах», - аьлар хоамо.

Кхы клезигагІа дакъа лоацаш хиланзар толама кхадж тассар а юкьарлон доазонаш тоадара 2026 шера, «Вахара хьалаш» яхача къаман проектах. Волонтерий новкъостала а мах оттабир.

ДІахо де лерхІачунга диллача, гулбеннараша дийцар тІема-спортинни ловзараш дІадахьарах, иштта «Кьона кхолламхо» яха доал деча даькъ тІара яхь дІаьхьарах, Илдарха-Гіалан йоккхагІа йолча промышленни предприятишка гІолла дешархошта экскурси ярах, новкъостал де саг воацаш биса кьоаной хьаллацара болам дІабахьарах.

ГалгIайчен яхархочун пенси ийдара бокъонаш меттаоттайир

Коазой Мадина

Наьсарен кхален Яндаре яха кхалсаг леткър ГалгIайчен сага бокъонех волча Викалга, ший пенси хьа ца луш соцадаьчул тIехьагIа.

«Укх массехк шера а, се ха яьнна саг хиларах дола пенси хьаийдеш яр со. Бакъда карарча шера саькура бетта денз, са пенси соцадаьд», - аьлар пенсионеркас.

«Сердало» газетага УПЧ зарбан болх лелабераша ма аллара, республикан яхархочун дехарах доагIаш дола кьхат дIадахьийтар Викало Россее Вахара ганзе.

«ШозлагIа материалашка хьежачул тIехьагIа, кхалсага пенси юха меттаоттадир кьоаночун доагIаш долча боарамах 12 эзар 389 сом. Цунна иштта хьаделар, 2025 шера саькура беттагара аътинга беттага кхаччалца, соцадаь лаьтта ахча а», - аьлар ГалгIайчен УПЧ.

ГалгIайчен УПЧ новкъостал дир боккха дезал болча нанна

Коазой Мадина

ГалгIайчен сага бокъонаш лораяра викал волча ена хилар, новкъостал дехаш, Наьсарен кхален Iаьлий-Юрта яхаш йола боккхаца дезала нана.

Ший кьхата тIа цо белгалдир диь бера доагIаш дола пособи хьалуш цахилар, цо дехар дора из XIанад тахкар.

«ГалгIайчен сага бокъонаш лораяра волча викала боккхаца дезала нанна хаттар дIадахьийтар Россее Вахара ганзе. Цу хаттара духьала жоп луш, ганзо XIара бера доагIаш дола 16 эзар 169 сом хьахьожадир», - аьлар ГалгIай Республিকে Iолла йолча УПЧ фусаме.

«Дезалца салаIар» яха 10-гIа республикан кхетаче дIайихьар Магасе

Гаьгенаькъан Мартина

«Дезалца салаIар» яхача проекта автор йолча Галай Хьавас республикерча пхьарий Ассоциацие тоабанца моттигера 10-гIа кхетаче дIайихьар. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Кагирхой цхьанкхетарий цIагIа гулбелар бераш санна боккхийбараш а. Царна юкье дар хала таро йолча дезалашкара бераш, тIема операце доакъашхой, гаргара нах, иштта кхьбараш.

Топпара XIамаш хьаярах, каллиграфех, сурташ дехкарах дола балхаш дар цига. Иштта

дIайихьар викторина, истола тIара ловзараш, «Ткъамаш», «Валтар», «БIаьсти» яха лоаца кинош хьекхар кхетаче», - дийцар тха газетага.

«Таханарча берий сакхетам, уйлаш телефонаша дIалаьцача хана, цIагIа лоарXIаме да дунен тIа дуккха а пайдане, дика XIамаш долга дIагойтар.

Къахьегаш хиларо, уйла нийса вIашагIйолларо гаьнавоаккх саг, дукха керда наькъаш хьаделла низ лу», - дийцар Галай Хьавас.

Белгалде деза, из болх «Роскагирхой. Гранташ» яхача программо хьаллоацаш, дIахьош болга.

Зизаш мишта ду Iомабир, «Умка» яхача лагере

Йовлой Ясмина

Лентаех зизаш мишта вIашагIдохка йиш я гойташ, болх дIабихьар Шолжа-Шахьарерча № 7 йолча ишколечра «Умка» яхача лагере.

Из хоам «Сердалога» бир Минобра зарбан болх лелабераша.

Кулгий говзалца цхьаьца XIамаш хьае бераш Iомош йолча культуран Дворецер-

ча кружока кулгалхочо Хамхой Лидас дIабихьар из болх. Цо дIа а хьехаш, лентаех тайп-тайпара хоза зизаш вIашагIдехкар бераша.

«Гойтама балхо йиIигий начIал гучадаьккхар, цул

совгIа, цIагIа безаме, дог айденна болаш, дIайихьар цар цигара ха», - йоах тхогарча хоам. Из кхетаче дIайихьараша белгалдир, цу тайпарча моттигаша берашта боккха пайда белга.

Коталон 80 шу
дизара хетаяь,
«Дагалоаттама
лента» яха
кинокхетаче
хургья вай
мехка

Гаьгенаькъан Мартина

Вай мехкарча театра,
кинон, цу оаглонца
даьржарех йолча
моттиго, Росс кинематографистий
Союзо хьаллоацаш,
эггара хьалхара «Да-
галоаттама лента»
яха, Коталон 80 шу
дизара хетаяь кино-
хетаче дIахьоргья
мехка. Из хоам «Сер-
далога» бир ЦТКиКИ
зарбан болх лелабе-
раша.

«Тайп-тайпарча
къаман нах шоайла
вIашкаозаш йола кхе-
таче хургья цох. Цун керт-
тера декхар - Украинер-
ча тIема операце бIухой
хьаллацар, къаман тур-
палий цIераш дийнъяр,
тIема исторех цхьаккха
хIама диццадалиитар»,
- яхаш, хоам бир тха га-
зетага.

Укх бетта 21-ча ден-
гара 24-ча денга кхач-
чалца советски, россий-
ски актIераша гойтама
болх дIахьоргба, илли-
алархоша тIема дено-
ех дувцаш йола байташ,
иллеш дIааргда, иштта
кино хьокха а лерхI цига.

«Кинохетачено «Да-
галоаттама лентаца»
дIадаьннар дагалоаций-
таш, таханарча деноех
дувцаш болх хургба цох.
Теша лов, цу кхетаче-
но вай кинематографи-
стий дегаш ураоттадерг-
да, Даьхе лораеш лаьт-
тарашта хетадаь керда
балхаш кхолла», - дий-
цар тха газетага ЦТКиКИ
кулгал деча Дзортань-
къан Мадинас.

Донбассерча культуран оаглонцарча къахьегамхошта лаьрхIа гойтама болх дIабихьяр

Гаьгенаькъан Мартина

Донбассерча, Новороссерча
культуран оаглонцарча къа-
хьегамхошта лаьрхIа гойта-
ма болх дIабихьяр мехкарча
спикера Охценаькъан Исла-
ма. Из хоам «Сердалога» бир
«Машук» яхача дешара мот-
тиге.

«Россе кердача моттигаш-
карча кхоллама ишколашкар-
ча 100 совгIа волча болхлочо
дакIа лаьцар «Культура, кхо-
анен сурт: Донбассерча, Но-
вороссийскерча культуран
оаглонцарча болхлой говзал
лакхьяр» яхача мехкашта юкI-
ерча семинаре.

Культуре болх беш волча сага
малагIа уйла, нигат, лерхIамаш

хила деза дийцар вай мехкахо-
чо семинар хьаеллаш», - йоах
тхога бенача хоамо. «Таханар-
ча вахаре культуран оаглонцара
болх дIахьош вола саг чIоагIа
ира хьаькIал долаш, дукха
хIама довза гIерташ хила веза.

Дегар тоам хулаш дIабихьяр
аз таханара, кIонача болхлош-
та керттердараш довзийташ,
хьалхадоахаш бола болх. ХIама

довза, Iомаде ловш уж хилар
- эггара лоархIамерIдар да цу
балха юкIе», - дийцар «Кон-
цепт» яхача дешара моттига
тренер волча Охценаькъан Ис-
лама.

Белгалде деза, семинар
вIашагIьеллараш «Эрсий
оагIув», АНО «Интеграци»,
АНО «Машук» дешара мотти-
гаш йолга.

Боккха тIом болабенна 84 шу дизара хетаяь кхетаче хилар мехка

Гаьгенаькъан Мартина

Сийлахь-боккха Даьймехка
тIом болабенна 84 шу дала-
ра, 2004-ча шера Iаьдала болх-
лой боабеш эттача халача ден
21 шу дизара хетаяь кхета-
че дIайихьяр мехка. Наьсаре
дIайихьача йоккхача кхета-

че гулбелар хьакимаш, тайп-
тайпарча моттигашкара болх-
лой, бахархой. Из хоам «Сер-
далога» бир кагирхой полити-
кахи туризмахи йолча коми-
тете.

«Ший къамаьла юкIе Пачча-
хьалкхенна кулгал деча Слесте-

нин Владимира белгалдир, цу
наха гойта денал, майрал боа-
рам боацаш долга, цар сий деш
хила дезилга. МВД ЮкIарча
Кхела хьалха латгача Гадань-
къан Мусас дагалаьцар цу док-
кхача кIемата юкIе вахар хаь-
дараш. Вай дегашка массахана
яха еза цу наьха цIераш», - дий-

цар тха газетага.

Кхетаче йоаржайир, Кота-
лон ди эттача хана йоаржа-
ьяр санна, байракх. Кагир-
хой гIулакхех йолча министр-
ствос, гIо дерий оаглонцарча
лоамхоша доаккхалца айяь йи-
хьяр байракх.

Къаман культуран бӀоагӀа

Новрбенакъан Руслана 70 шу дизарга

Гарчакханаъкъан Сали

Укх деношка, нийсагӀа аьлча кӀимарса бетта 1-ча дийнахъа, нийсса 70 шу дузаргдар, таханарча денга кхаччалца ваьхаваларе, тамашийна дикача актёра, иллиалархочун Новрбенакъан Хьамида Руслана. 2000-лагӀа шераш доладлалца вай театра а ашарий дунен а теркам беш хиннача наха дика дагавоагӀа аьнна хет сона из йоккха говзал йолаш хинна зӀамига саг. Из вайцара къаьстача хана а даьннадацар цун 49 шу мара, цудухъа воккха саг ала цхьаккха тайпара йиш яцар цох.

Хьамида Руслан ваь хиннав 1955 шера кӀимарса бетта 1-ча дийнахъа Казахстана Кустанайски областа Пешковски кхален Преображеновски яхача юрта. Вай Сибраре цӀадаьхкачул тӀехьагӀа, ишкол яккхача из деша вода Ленинградерча пачахьалкхен театра, ашарий, кинематографе институте. Из а бӀарчча гӀалгӀай хургболча актёрий тоаба а дешаш хиннай В. Меркурьева, И. Мейерхольда класе. Цунца дешаш хиннаб вай къаман дикагӀа бола арти-

сташ Беканаъкъан ИбрахӀим, Янданаъкъан Тамара, Тхостанаъкъан Мурад, Гайсананаъкъан Султан, кхыбараш. Сона дагайоагӀа, дийша а баьнна цӀабаьхкачул тӀехьагӀа, цар дакъа лоацаш ловзаяь хьалхара спектаклаш: «Шин аьлан лай», «Къонгаш бовча хана», «Безами кетарлои», «Парк», кхыяраш. Къаьстта боккха аьттув санна лархӀа езаш яр аьнна хет сона Руслана а цун новкъосташа а оттаяь Н. Гогола «Ревизор», Боканаъкъан А. «Ций кхайк» яха спектаклаш.

Руслан духхьал театра актёр

хинна ца Ӏеш, кинон артист а вар. Цо дакъа лаьцадар 20 гаргга долча кинофильманна юкъе. Масала, царех дар «Джоконда асфальта тӀа» (режиссёр В. Наумов), «Сармат» (режиссёр И. Талпа), «Мукъа волаш вола» (режиссёр Ю. Мاستюгин), «МаӀача наьха хӀайкал» (режиссёраш Б. Галкин, В. Макасов) яха а кхыдола а фильмаш. Дика иллиалархо санна а вовзар из вай республикерча а цул араьхарча а бахархошта. Цо дӀааьннача илешта юкъе дар Осменаъкъан Хьамзата байтах даьккха «Даймохк дагаухар» сона», Пхылектонгий Махьмад-СаӀида байтах даьккха «ГӀалаш латт са ТӀаргаме», са байтах даьккха «Нана-Лаьтта», Ляпин Игоря байт кӀийленга улла «Асса, асса, Мухьмад», «ГӀалгӀай дошлой полка гимн», дерригаш дийца варгвац. Юхьанца Беканаъкъан ИбрахӀимца дуэте доахар цо илеш, цул тӀехьагӀа Москверча массазарча викала фусаме «Лоам» яха культуран центр а из цӀи йола иллей-инструментальни ансамбль а вӀашагӀйолл цо а цун новкъосташа а. Цу хана цунца болх беш хул Янданаъкъан Тамара, Дзейтанакъан Тимур, Беканаъ-

къан ИбрахӀим, кхыбараш.

Суртанчий теркам тӀаозаш, цар шоай балхашка белггалара цун сибаташ кхоллаш саг вар вай мехкахо. 80-ча шерашка дар из. Цу хана «Сердало» газет Шолжа-ГӀалий тӀа дар. Касткаста со волча а кхыча газетий редакцешка а воагӀаш вар карикатураш дика кхоллаш вола суртанча ИсраиловгӀар Хож-Баудин. Цун балхашта кепаеттар «Шолжа-ГӀалий тӀара болхло», «Комсомола бакъдар», «Ленинан никъ», кхыдолча кхаленашкарча газетий оагӀонаш тӀа. «Сердало» редакце-м, хетаргахъа, хӀара кӀира а воагӀар из. Цкъа иштта ше воагӀаш, цо дера «Ходожника велавадар» яха ши сурт, цхьанне тӀа Новрбенаъкъан Руслан вар, вокхан тӀа Новрбенаъкъан Руслани Бекъанаъкъан ИбрахӀими вар. 45 шу хьалха даьккха срташ аз чӀоагӀа лорадора, хӀаьта а шоллагӀдар лораде маганзар, из дайна дӀадаьннад. Амма 90-ча шерашка «Наьсарен оаз» яхача газета тӀа кепа теха-м хилар из. ХӀаьта Руслана сурт аз ксерокпеш яхар бахьан долаш, ца довш дисад. Цудухъа цунга хьажа таро я вай тахан.

Хьамида Руслан чӀоагӀа

эшаш вар вай культуранна, ший тайпара из дӀахьалхакхувла, шийна гонахъа нах вӀашагӀтоха ховш бола «мотор» бар актёр. «Мел гӀалгӀай хургбар из ваьхача дика хеташ?» - яха хаттар оттадича, цунна цхьан тайпара жоп лургдар аьнна хет сона массане. – «Берригаш!» - аргдар цар. Амма Руслан вайцара къаьста 20 шу даьннад, из кхелхар 2005 шера. Из вар Нохч-ГӀалгӀай комсомола преме лауреат, ГӀалгӀай республикан гӀорваьнна артист, ГӀалгӀай республикан халкъа артист, цунна еннайр «Сийлен хьарак» яха орден.

Лоаман ГӀалгӀайче хьайийллар Гуцаранаъкъан цӀерах библиотека

Аькхенаъкъан Марем

Лоаман ГӀалгӀайче Лохера Пхьуй яхача тоаяьча гӀалачу хьайийллар бизнесмена Гуцаранаъкъан Микаила цӀерах йола библиотека, яхаш, дийцар «ТӀехьале» оалача гӀишлонхой - меттаоттаерий ишкола зарбан болх лелабераша.

Лохерча Пхьуй культуран доазув дика дегӀадоагӀаш да - из кхоалагӀа проект я, ширача хӀамай музей а этнографе

музей а яьнначул тӀехьагӀа. Белгалду, тамашийна библиотека хьакхеллай моттигерча культуран тӀехьаленца болх беш болча дешархошта. Цун ганзе ГӀалгӀайчен, Кавказа исторе, архитектуран, культуран лаьрххӀа дола литература да.

«Тхо хьежад ше хьалха хиннача тайпара де гӀалай гӀирсаш: цхьа хьастам ца тохаш, даьд улгаш дахчах а моттигерча кӀувнах а къаьнарча технологах», - аьлар «ТӀехьале» яхача ишколе.

Белгалду, гӀишлонхой-меттаоттаерий ишкола проект дӀахьош я «Сафмар»

ганза хьаллоацаш, цун кертелатт Гуцаранаъкъан Микаил.

Фуртоугера гӀалаш меттаоттаеш латт

Аькхенаъкъан Марем

Х V - Х V I I - ч а
БӀаьшерашка денз,
латташ йола Фуртоуг
яха гӀалай моттиг
меттаоттаеш боакх
ЖӀайрахъа кхале.

Гуцаранаъкъан Микаила «САФМАР» яхача ганзо гӀо деш хиларах вӀаштӀехьабоалаш лоархӀаме болх ба из. Мехка культуран оагӀонцарча вахаре боккха лерхӀам болаш болх ба Маьтлоама юхе уллаш йола из моттиг меттаоттаеш дӀахьор.

ГІалгІайчен
викалаш
гІоргба, «Кхетам
балара керда
духлохам» яхача
куран кхетаче

Габгенаькъан Мартина

ГІалгІайчен кхо викал дакъа лоацаш хургъя «Кхетам балара керда духлохам» яхача куран кхетаче, из дІахьоргъя Шолжа-ГІалий тІа, яхаш, дийцар «Сердало» газетага «Бералла наькъаш» яхача Еригроссийски проекта зарбан болх лелабераша.

«Вахара оагІонаш дика йовзаш хиларах, кІоаргга хьаькъал долаш, ший фу да деза ховш хиларах моттигерча хоржамашка чакхьаьлар МагІалбик-Шахъара №3 йолча юкьерча ишкола дешархо Чиймарзанаькъан Амина, Шолжерча №1 йолча юкьерча ишкола дешархо Чербажанаькъан Лейла, Іумархъажанаькъан Зульфия - Магасерча лицеера-берий бешара.

Кхетаче дІахьош, Нохчий Республике цар кхоачашдергда берий Кхелахой доакъашхой декхараш», - аьлар хоамо.

Магасе дийцар,
кІира баьча
балхах, шахъар
тоаеш дІахо де
дезарех

Йовлой Ясмина

Магасе дІайихъача кхетаче керттерчарех дар шахъара доазонаш тоадара дош. Карарча хана шахъаре йистебаккха лаьрхІад кІоагаш дІакъовлара, Коталон аллеяна, «Спартак» стадиона тІадолхаш дола наькъаш дахкара болх, яхаш, дийцар мерз «Сердало» газетага.

Иштта керттера терко тІаяхийтар шахъара коммунални болхлой оагІорахъара тІахьожам лоаттабара. ЖКХа, Зеленхоза, Электросетей кулгалхошта тІадиллар шоай доакъошка хьожаш хилар, бахархошта кхерамзле а дика хьалаш а хургдолаш.

Цул совгІа, шахъара кулгалхохо юкьейоалайир керда практика - цхьацца долча шахъара чудоагІача зІамигача доазонашта (микрорайонашта) тІехьа ший гІончаш оттабар. Уж хьожаргба шоашта тІаьІоагІдаьча даькъ тІара хьал миштад, ца доагІа хІама нийсденна хуле, сиха теркалдергда.

ГІалгІай мехка хьакхайкабир, мехкарашта юкьерча исламски викторине котбаьннараш

Габгенаькъан Мартина

вІашагІеьллараша.

ГІалгІайчен столице дІайихъар, «Хъай ди бовза» яхача мехкарашта юкье дІахьош йолча исламски викторине котбаьннарашта совгІаташ луш йола кхетаче. Цига белгалйир йиь чІоагІагІа йола доакъашхо, аьлар «Сердало» газетага из

Ловзараш йистедоалаш хилара чудоагІаш, дакъа лоацаш хиннараша жоп лора динца дувзаденнача кІоаргача хаттарашта. Царна исторех, культурах, динах дола хаттараш чудоагІаш, массехк оагІув елар, кьоастае езаш. Юххера а, котьялар, иштта «Іарамхи» курор-

тагара совгІат а даьккхар 20 эзар сома маьха дола сертификат Йовлой Мадинас.

ШоллагІча мугІаре яр ТІоаршхой Ясмина, дика кхеташ хиларах, цунна делар 15 эзар сом. КхоалагІа, йиьлагІа моттигаш яьхар Цечой Заретас, Балай Ясминас, царна 10 а 5 а эзар сома сертификаташ делар.

«ХІара доакъашхохо гойтар, коталонга кхачара ше дика кийчо яь хилар. Оаха доаккхал ду иштта хьаькъал долаш, дин гІулакхаш довзаш вай мехкарий хиларах. Баркал оал дакъа лоацаш хиннарашта, цар цунца безам дІауш хиларах», - аьлар ГІалгІай Республикан кагирхой политикан, туризма министра Малсаганаькъан Адама.

Селашкахъа тайп-тайпарча къамий пхьоал гойтача, дакъа лаьцар вай мехко

Габгенаькъан Мартина

мехкара викалаш.

Къамий исбахьален оагІонцарча балхашта хетабаьча Селий мехкарча гойтаме-ярмарке, дакъа лоацаш хилар вай

«Вайцигара цига бахар туризмах йолча комитета хьалха латта Цхьорой Мухьмад, республикерча пхьарий Ассоциаце прези-

дент Галай Адам. Махачкалерча говзанчий аллее гойташ хиннача хІамашка хьежар уж, туризмах йолча министерствон кулгалхо-чун гІонча волча Габидуллаев Мухьмадаца.

Лакха начІал гойтарал совгІа, селий къаман Іадаташ юкьелаьца яр гойта оттаяь хІамаш», - дийцар тха газетага. Пхьарашта грамоташ енна, доккха баркал аьлар, иштта говза балхаш кхолларах.

«Бригантина» яхача лагере, «Артека» 100 шу дизара цайна хетадаь концерт хилар

Йовлой Ясмина

Берий могашал тояра йолча, МагIалбика №1 йолча гимназе вIашагIеллача «Бригантина» яхача лагере, сийрда концерт дIадихьар, из хета-

даь дар цIихезача ерригрос-сийски «Артек» яхача лагера 100 шу дизара, яхаш, дийцар «Сердало» газетага шахьара мэре.

Цайна программа бераш-

та кийчъяьр шахьара культуран цIен солисташа. Къонача хъажархоша гIадбаха тIайцар артисташ: цар, хоза а хеташ, тIехъаолар иллеш, безамца деттар тIоараш.

Цайх доккха совгIат хилар

царна, иштта хъалхадаьккхар берий салоIам мел лоархIаме ба, укх бIаь шера цIихезача «Артеке». Цай дIадахьарах бераш чIоарIа гIаддахар, царна ахканцара безам чубессар.

ЛоархIаме никъ тоабеш боахк республике

Коазой Мадина

ГIажарий-Юрт-Оалкам-ТIаргам-Чми яха 7, 58 км бола никъ тоабеш боахк мехка.

Карарча хана хъалхара асфальт Iобуллаш боахк цига.

«Из никъ мехка лоархIаме ба. Цу тIагIолла лоаман моттигашка урагIух туристаш, дукха машинаш. Наькъашкара хъал тоадарал совгIа, мехка экономика, туризм йоаржаеш хургба из боккха болх», - дийцар «Сердалога» наький хъалах йолча министерстве.

Вахара моттигаш мет-тайоалаярах йолча къаман проектага гIолла дIахьош ба тахан из болх.

МагIалбике Бериславске урамах керда тIий туллаш латт

Йовлой Ясмина

ГIалгIайчен МагIалбике хъалдеш да керда тIий, «Вахара хъалаш» яхача программа чудагIаш, Бериславске урамах. Кердача гIишлоно из урам хоттаргба Гогола урамах, из лоархIаме а хургда, хIана аьлча цига дукха транспорт лелаш хиларах. Проект кхоачашъеш хиларо таро лу гIашлой а иштта машинашца леларий а таронаш тоае, царна керда хъалаш дала, яхаш, дийцар «Сердало» газетага шахьара мэре.

«ХIанз укх сахьате, никъ нийсбаь баьннаб. ДIахо укхаза керда асфальт Iобулларгба, гIашлой никъ а хургба, ток кхоеш йола сердал а IойогIаргья, из никъ нийсса центральни дарбанчен тIабодаш хургба», - аьлар хоамо.

ГIишлошъяра болх мишта дIахьу хъожаш, цига ваха хилар шахьара кулгалхо Галай Муса. Цо белгалдир, из гIишло чIоагIа эшаш хилар, цо шахьара хъалаш дегIадоаладара даькъе доккха даьа дIалоацаргда.

ОМС деча гIулакха раьзабараш дукхагIа ба

Аькхенаькъан Марем

ОМС-га гIолла дарбанчешка чакхбувлача наьха гIулакхех дийцар республикерча Паччахьалкхен

кулгалхочун гIонча йолча Саганаькъан Индирас.

Лорашкара гIулакх бахархошта малагIча боараме дIакхоач, страховой компа-

неша дIахьоча балхах, молхашца дувзаденнарех, иштта унахцIенон оагIонцарча моттигашка таьрахъашцара технологеш юкъелацарах дийцар гулбеннараша.

Къаьстта терко тIайохийташ хъоахадир, бахархой леткъаш хилар, 2023-ча шерара хъал теркалдича, 40%-га кхоачаш лохденнилга.

Берда-Юрта бюджета ахча даарах, дӀахьош хинна тохкама болх чакхбаьлар

Йовлой Ясмина

Шолжа кхале йистебаьлар Берда-Юртарча администраце кулгалхочунна духьала хьадиьлла уголовни гӀулакх тохкаш беш хинна болх, из бехке ву ший балха моттиге хила везача беса цахиларах, яхаш, хоам бу «Сердало» газетага мехка СК.

2019-ча шера администрацена, коммерчески организацена юкье контракт чӀоагӀийр, 4 миллион мах болаш, зӀамигача футболла майда хьалье. Бакьда балхаш дерригаш а йистедаханзар. Цунга хьежжа доацаш, администраце кулгалхочо каьхаташта кулг яздир, уж балхаш йистедаьннад аьнна.

Цунца дувзаденна, коммерчески компане кулгалхочунга бокьонах доацаш кхаьчар миллион совгӀа бюджетера ахча. Цу тӀагӀолла моттигерча Ӏаьдалах бола тешам байра, бахархой бокьонаш телхайир.

Из гӀулакх тахка доладир ФСБ, прокуратуран болхлоша, тӀахьожаме болх дӀабихьачул тӀехьагӀа. Тохкам баьчар цу хьакьехьа тешал ду хоамаш гулдаьд, гӀулакх суде дӀачуденнад.

Иштта кьаьстта суде дӀадахийтад уголовни гӀулакх компане кулгалхочунна духьала а, из бехке ву дукхача ахчанца дувзаденна зулам дарах.

ГӀалгӀай мехка наркотикашта духьалара КӀира дӀадоладелар

Коазой Мадина

Р е с п у б л и к е дӀадоладелар наркотикашца кьовсам лоаттабара КӀира, из хетадаь да наркотикашта духьалара кьовсам лоаттабара ди хиларца. Из хӀара шера белгалду аьтинга бетта 26-ча дийнахьа, яхаш, дийцар Шолжерча ЦРБ зарбан болх лелабераша.

Болам дӀахьош ба, во даржаргдоацаш, цунна духьале яра. Цох хьадоалаш дола зулам доккха хилар кагирхошта хьалхадаккхара: «аз-м» цкьа мара озаргьяцар аьнна дӀаболабале, геттара кӀоарга из гӀулакх дерзалца цунна тӀехьабаьнна нах кӀеззига мукьагӀа кхетам чу болабара.

«Укх кӀира оаха хоам боаржабергба, сага хьаьна наркотикаш мишта Ӏаткьаш я гойташ, цул тӀехьагӀа дусах дола во малагӀа да довзийташ. Мел лоархӀаьме да ший ханнахьа из кхета а даь, юкьера аравалар», - аьлар дарбанчен лораша.

Санкт-Петербурге, бӀаргий лор волаш, болх беш ва вай мехкахо

Коазой Мадина

Укх деношка хоза кхаь бера вайга Санкт-Петербурге: бӀаргий лор вола Осканаькъан Хьусена Джамбулат офтольмалогех йола кандидатски диссертаци чакхьяьккха, лорий Ӏилмай кандидат яха цӀи йолаш; ший болх дӀахохьош ва, аьнна. Из хоам «Сердалога» бир унахцӀенон министерствера.

Цунна хьалха латтача Ӏалбаканаькъан Зарас даькьалавийцар вай мехкахо цу боккхача толамца. Киров С. М. цӀерах йолча тӀемалорий академе дийша ваьнна Джамбулат интернатура а ординатура а цигта вузе дӀахьош хилар. Таханарча дийнахьа из болх беш ва Россе унахцӀон министерствон Федоров С.Н. цӀерах йолча, «БӀарга микрохирурги» яхача МНТК Петербургски филиала

«З-ча офтольмалогически даькье.

«Россе офтольмологий оагӀон юкье ва Осканаькъан Джамбулат. 1000 совгӀа операци яьй цо бӀаргашта геттара хала лоархӀаьчарех. Таханарча дийнахьа ший болх дика бовзаш, лакха говзал йола лор ва из», - белгалдир цу оагӀонцарча вай министерствос, мехкахо цу боккхача толамца даькьалавуьцаш.

ОВЗ лазар долча берашта, массайолча оагӀорахьара новкьостал дарах

Аькхенаькъан Марем

Республикан ОВЗ лазар долча берий могошал тоаяра центре лоархӀаьме кхетаче хилар унахцӀенон хаттарех, вахара политиках, ветераний, СВО доакьашхой гӀулакха йолча комитетга кулгалхочун гӀончан Олиганаькъан Бадрудина урхаллен кулгалхочунца Дударанаькъан Ӏаьлаца.

Кьамаьл деш, оагӀонаша терко тӀаьхийтар, берашта массайолча оагӀорахьара гӀо лоаттадар, цу юкье могошал меттаоттаяра дола лорий новкьостал а долаш. Олиганаькъан Бадрудина белгалдир, лорий новкьостал лоаттадарал совгӀа, дика хьалаш хьакхоллар а лоархӀаьме долга, могошал эшаенна бераш

массайолча оагӀорахьа дика дерладоаргӀагдолаш.

«Вай мехка могош доаца

бераш хьаллацара хаттараш тайп-тайпарча паччахьалкхен программашка гӀолла кхоачаш-

ду, иштта цох дола закон а леладу», - аьлар кьамаьл деш Бадрудина.

ГӀалгӀайчен спорта министерствос бувзам лелабу Нохчий республикан айкидо Федерацица

Гьаьгенаькъан Мартина

ГӀалгӀай Республикан физически культура, спорта Министерствос бувзам лелабу Нохчий Республикан айкидо Федерацица, яхаш,

дийцар ГӀалгӀай Республикан спорта Министерствон зарбан болх лелабераша.

«ГӀалгӀайчен спорта министр Белхарой Руслана лоа-

лахарча республикаца бувзам чӀоаргӀбу; вешта аьлча, Нохчий Республикан айкидо Федераци кулгалхошца Джабраилов Турпал-Ӏаьлаца, Тимирбиев Асхьабаца кхетаченаш дӀаьхьара хьакьехьа.

ОагӀонаша шоашта ховш дар дӀа-юха аларал совгӀа, дӀахойодача хана спортивни кхетаченаш дӀаьхьара хьал а дийцар, дукхагӀа даькье ГӀалгӀайче лоархӀаш йолча спортмах», - аьлар хоамо.

Тоае еза моттигаш хоржаш, дакъа лаьцар 62 эзар совгIа сага

Аькхенаькъан Марем

Мехка эггара хьалхарча оагIонца куц тоаде деза моттигаш белгалъеча хоржамашка, дакъа лаьцад 62 эзар совгIа вахархочо. Эггара хьинарегIа из болх дIабихьаб наьсархоша, 14 549 сага дакъа лоацаш. «Сердалога» из хоам бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Белгалде деза, цу беркате-ча гIулакха юкъе дакъа лаца

ловраш хIара шера дукхагIа болга. Нах цу гIулакхах тешаш хилар, мехкара хувцамаш теркалдеш болга да из», - аьлар вай Мехкадас цу оагIонцарча балхах дувцаш.

Укх шера харжа оттаяьр 54 моттиг яр, царна юкъе дукхагIа болча наха хержа 24 моттиг хьатIадоагIача шера шахьара хьал тоадарах йолча федеральни проектагIа тоаергья.

2019-ча шера денз, цу программагIа гIолла мехка куц хийцараш 189 моттиг я, цу

ВСЕРОССИЙСКОЕ ГОЛОСОВАНИЕ ПО ВЫБОРУ ОБЪЕКТОВ ДЛЯ БЛАГОУСТРОЙСТВА

С 21 АПРЕЛЯ
ПО 12 ИЮНЯ 2025 ГОДА

ZAGORODSREDA.GOSUSLUGI.RU

#ГОРОДА
МЕНЯЮТСЯ
ДЛЯ НАС

юкъе я паркаш, сквераш, наькъаш. 26% - га кхоачаш ша-

хьара хьал эргадаьккхад цу беркате-ча гIулакхо.

Шолжера бахархой кердача хин турбаех дIахотташ ба

Аькхенаькъан Марем

Шолже балхаш дIахьош да, хин турбаш хувцаш. Моттигерча Iаьдало, къаьнара хин турбаш дIа а йоахаш, дIахотташ латт наьха турбаш кердачарех.

Цу тайпара болх дIахьош хиларех, Фестивальни урам тIа гучадаьлар еха хин турба хилар, чIоагIа тишъенна хиларех из кхы пайдана йоацача яьнна-яр, яхаш, дийцар мэре зарбан-болх лелабераша. Цу гIулакха шахьара администрацена бюджетера доаца ахча корадир, 150 мм сома йола турба хувцара, керда, дукхагIа низ бола 250 мм сома, 150 метр йIаьха турба эцара.

Зарбан болх лелабераша яхачох, турбаш сомагIа хилийтаро таро лу хий дикагIа хьа-дайта, цига бахача наха. Цул совгIа, цар дикка юхатох уж йохар а, хий хьа ца доагIаш юхасацар а.

Турбаш хувцара болх йисте-баккха лерхI шин дийнахьа.

ГIалгIай мехкара хьу меттаоттайир

Аькхенаькъан Марем

Карарча шера ГIалгIайче дIахобихьар гонахьара Iалам лорадара болх - чакхбаьлар наха хьу меттаоттаяра болх, цунна чудоагIаш 35 гектара тIа 67 эзар къахьъесте кагий гаьнаш дIаегIар. Цох хоам бир

ГIалгIай Республикан Кулгалхочун, Паччахьалкхен зарбан болх лелабераша.

Республикан Iалама министрствос хьал а лоацаш, кхоачашдир хьу меттаоттаяра дола гIулакх. ГIалгIайчен кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Iаьлас белгал-

дир, экологически хьал тоадара цу гIулакхо лоархIае дакъа дIалоацаш хилар вай-цига а иштта берригача мехка а.

«ГIалгIайчен Iалам - из вай мах баь даргдоаца ганз я, вай бехктокхаме да из лораярах. Из даим дIахьош бола болх ба, хьун таронаш совйоалаш

хилийтара», - аьлар ший бувзама оагIонашка Мехкадас.

Цо иштта белгалдир гаьнаш дIайогIар санна лоархIае долга, цIерах а зулам деш долча дийнатех а уж лораеш хилар, цул совгIа даим хьун хьалаш довзаш хила деза.

2024-ча шера хьун болхлоша беркате къахьийгар

Коазой Мадина

2024-ча шерара хьунаш меттаоттаяра болх бизза кхоачашбир вай мехка. Цох лаьца дийцар, Iалама гIулакхех йолча министрствос гойтама оагIонца гIолла Рослехоза кулгалхочун Венглински Алексея хьалхаленца дIайихьача кхетаче.

Хьун хьал меттаоттадеш дIакхяхьа безача балхах дийцар цига. 2023-ча, 2024-ча ше-

рашка цу оагIонца коачашде аьттув баьннарех хьоахадир.

Вайцигара цу кхетаче дакъа лоацаш хиннараш бар министрагIонча вола Iарчакханаькъан Ахьмад; хьун гIулакхех, хьун тIахьожам лоаттабарах долча гIулакхашта хьалхале лелаю Хазанаькъан Мухьмад.

Хьун хьал меттаоттадеш, вай мехка болх дIабихьа доазув 140 га кхоачаш да: гаьнаш дIайогIаш болх дIабихьар - 26 га; хьун хьал ше меттаоттаргдолаш гIо дар - 114 га.

Кулгалхочоа бехк бир, балха гIулакх нийса цалеладарах

Йовлой Ясмина

Илдарха-ГIалан тохкама комитета болхлоша дIахьохьош да уголовни гIулакх тахкар, цига гучадаьлар кердадара. Цхьан доал деча даькъ тIарча бюджетни балха моттига кулгалхочох дегабуам бу, яхаш, дийцар «Сердало» газетага.

Тохкама болх дIахьош, кулгалхочо бокьонах доацаш балха хьайицай моттигера яхархо, вIалла балха хьаухаш а цхьаккха болх беш а йоаца.

«Цунга хьежжа доацаш, шин шера - 2023-ча шера маьтсела беттагара 2025 шера бекарга беттага кхаччалца- кулгалхочо даим кулг яз деш хиннад, цу сага алапи хьаьцаш санна, ца доагIаш ийдаь ахча хилар 490 эзар сом», - аьлар хоамо.

Ханз цу гIулакхах дIахьохьош ба тохкама болх, ма дарра хиннар довза дагахьа.

сердало

Учредитель:
Государственное
автономное учреждение
«Издательский дом
«Сердало»

Главный
редактор:
Курскиева Х.А.

Адрес редакции и издателя:

Республика Ингушетия,
386101, г. Назрань,
Тер. Центральный округ
пр. И.Базоркина, 60.
Тел.: 8 (8734) 77-11-84
Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована

Управлением Роскомнадзора
по Республике Ингушетия.
Рег. номер ПИ № ТУ 06-00033
от 16 декабря 2024 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru
Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены
в компьютерном центре
ГАУ «Издательский дом «Сердало».

Время подписания номера
по графику в печать:
25 июня 2025 г.
Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не
совпадать с позицией редакции.
При перепечатке
ссылка на газету обязательна.
Письма, рукописи, фотографии,
рисунки не рецензируются и не
возвращаются.
Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве
«Южный регион»,
с готовых диапозитивов
Адрес: 357600, Ставропольский край,
г. Ессентуки, ул. Никольская, 5.
Заказ № ____ Тираж: 2000 экз.

СВО доакъашхой бераш Іадсаъкх кхувсача дакъа лоацаш хилар

Гаьгенаъкъан Мартина

Іадсаъкх деттара гІулакх шоай мишта вІаштІехъадоал хъожаш, хилар вай мехкарча СВО бІухой бераш. Из хоам «Сердалога» бир «Даьхен лорбой» яхача ганза моттигерча филиало.

«Вахара оагІонцарча гІулакхий болхло йолча Саккхаланаъкъан Азас шоаш хъабехара чІоагІа раъза бар кхувш латтараш. Цу турнире уж вІаший байзар, шоай кулгий нийса Іадсаъкх тоха низ бий хъежар», - йоах тхогарча хоам.

Из яхъ дІахъош хинна-раша белгалдечох, берашта пайданца салоІаш йола ха дІаьхъа аьттув ба из.

Вахар хаьдача Іаьдала болхлошта хетаяь, футбола яхъ хилар Наьсаре

Гаьгенаъкъан Мартина

хаэттараша.

Вахар хаьдача Іаьдала болхлошта хетаяь футболах йола яхъ дІайихъар, Овшанаъкъан Рашида цІерах йолча Наьсарерча стадионе. Из хоам «Сердалога» бир цу гІулакха хьал-

«Шин хІаманца вІаший гаргаера кхетаче- МВД болхлой боабъ 21 шу даларца, дерригача дунен берий футбола денца. Шо-шоаш котбала гІерташ бар кьона футболисташ. То-

абан болх боагІача боараме вІашагІболла аьттув баьлар цар», - дийцар тха газетага.

«Спортацара кхетаче хинна Іацар из ловзар, СВО доакъашхой дезалаш хьаллоацаш, берригаш вІашкаозаш моттиг яр из. Массакхана цхьана, вІаший

барт, безам болаш хилар мел лоархІаме да хьагойтар цу моттиго, моллагІа ха яларах, спорт даиман хила еза сага вахаре», - дийцар «Даьхен лорбой» яхача ганза моттигерча филиала кулгалхо волча Оздой Муслима.

ОБЪЯВЛЕНИЯ

Утерянный аттестат АА №0005365, выданный ГБОУ СОШ №1 с.п. Экажево в 2008 г. на имя Кациева Артура Магомедовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат №1328244, выданный СШ №1 с.п. Плиево в 2005 г. на имя Евлоевой Дагмары Магомедовны, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии №00624010370226, выданный СОШ №12 г. Назрани в 2024 г. на имя Парчиева Илеза Магомедовича, считать недействительным.

Утерянный аттестат серии №00624009104585, выданный СОШ №1 г. Карабулак в 2023 г. на имя Маматова Джамиля Магомедовича, считать недействительным.

Утерянный диплом, выданный колледжем им. Т.Х. Цурова с.п. Нижние Ачалукки в 1995 г. на имя Мусиевой Танзилы Абасовны, считать недействительным.

Утерянный аттестат 06 АБ №00131591, выданный ГБОУ СОШ №6 в 2013 г. на имя Ханиевой Макки Мухарбековны, считать недействительным.

ГІалгІайчен кикбоксёраша МагІалбике шоай говзал гойтар

Гаьгенаъкъан Мартина

ГІалгІайчен кикбоксёраша шоай спорта говзал гойтар МагІалбике дІахъош хинна-ча яхъашка, яхаш, дийцар «Сердало» газетага из болх вІашагІбеллараша.

«ЛаьрххІача операце доакъашхой бераш дакъа лоацаш хилар Физкультурани унахцІенони комплекса даькътІа дІахъош хиннача яхъашка. Яхъаш дІахъош, тайп-тайпара ха яьннараш хъежар латара говзалга, вІаший качбахара ке-

пага, низ дукхагІа хиларга. Доакъашхоша хьалххе а кийчо яьяр цу лоархІамеча денга. Берий даьша а иштта новкъосташа а шоашта могоар дир, шоаш царех дог лазаш хилар хоадалийта гІерташ», - аьлар хоам.

Шахъара кхела доакъашхоша яхачох, спортсмений лерхІам бир цу кхетаче. Берригача доакъашхошта майдилгаш, дипломаш делар, къаьстта котбаьннарашта - мах бола совгІаташ.

ГІалгІайчен футболист Досхой Исламбек «Ахмат-М» тоабанна чувоагІаш ва

Гаьгенаъкъан Мартина

ГІалгІайчен футболист Досхой Исламбек, хьалхагІа «Сочи-М» ловзаш хинна, хІанз «Ахмат-М» тоабанна

чувоагІаш ва, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ГІалгІай Республикан футбола Федерацие.

Исламбека хьалхара яхъаш

хилар «Балтика-М» тоабанна духъала. Деррига ловзар дІахъоча хана, спортсмен хьинар гойташ вар. ШоллагІа даькъе цун таро хилар ши бургац чутеха, ловзар чакхдаккха 2:0

чот йолаш.

Белгалду, аьтинга бетта 27-ча дийнахъа «Ахмат-М» тоабан доакъашхой юха а аргІанарча яхъе баргба «Ростов-М» оалача тоабанца.

